

МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Волот О. І., к. е. н., доцент

Труба А. В., магістрант

Чернігівський національний технологічний університет

Запаси є одним з найпоширеніших та найважливіших елементів господарської діяльності підприємства. Вони використовуються на будь-якому підприємстві та забезпечують постійність, безперервність та ритмічність його діяльності і багато в чому визначають фінансовий стан та економічний потенціал суб'єкта господарювання в цілому. Тому ефективне управління матеріальними запасами є одним з важливих чинників підвищення ефективності підприємницької діяльності та конкурентоспроможності кожного підприємства.

Для підвищення ефективності процесу управління запасами і здешевлення контролю їх стану в практиці використовуються різні моделі та методи управління матеріальними запасами.

Теоретичні аспекти управління запасами досліджувалися багатьма вченими, серед них: Дж. Букан, П. Зермат, М. Ліндерс, І.О. Бланк, С. В. Гришко, Є. В. Пересада, Н. Д. Фасоляк, М. М. Дарбінян, Ю. І. Рижиков, В. П. Чайковська, С. Ф. Голов, Ю. Г. Гризанов, Б. А. Анікін, В. І. Сергійов, Л. О. Лігоненко, Н. М. Ушакова, М. Д. Виноградський, Н. О. Власова, Л. О. Омелянович, О. А. Круглова, Н. М. Гаркуша, А. Н. Поддєрьогін, С. В. Лубенець та інші.

Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених вирішенню задач управління запасами, до цього часу серед науковців, залишається невирішеним питання щодо виокремлення основних моделей управління запасами підприємства.

Моделі, що найчастіше використовуються вітчизняними підприємствами для управління запасами представлені на рисунку. Серед них найбільшого поширення набула модель економічно обґрунтованого розміру замовлення (формула Уілсона).

Економічний розмір замовлення (Economic Order Quantity, EOQ) – це кількість замовлених запасів, що забезпечує оптимальну комбінацію витрат на придбання та зберігання їх. Оскільки, з одного боку, збільшення партії поставки призводить до зниження витрат на поставку в розрахунку на одиницю запасів, а, з іншого боку, це призводить до зростання складських витрат на одиницю запасів, то для вирішення цього завдання Уілсоном була розроблена методика розрахунку оптимальної партії поставки, відома також як EOQ-модель або формула Уілсона [1].

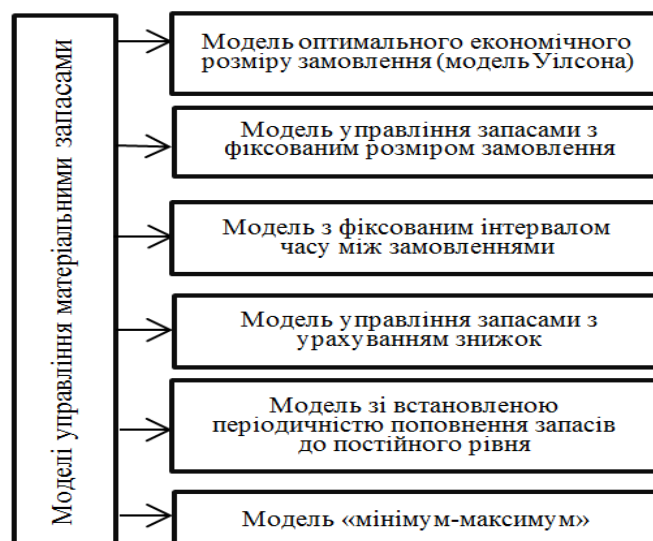

Рисунок – Поширені моделі управління матеріальними запасами підприємства

Наведемо основні характеристики системи управління запасами на основі моделі EOQ. Умови: стабільний попит, рівномірна інтенсивність споживання запасів, відсутність цінової еластичності в закупівлі і транспортуванні, відсутність запасів в дорозі. Рішення: запаси доцільно поповнювати дискретно однаковими партіями оптимального рівня протягом

планового періоду, формуючи замовлення за визначену кількість днів до повного вичерпання запасів в момент поставки. Позитивні наслідки: відсутність страхового запасу; мінімум суми витрат замовлення і утримання запасів; однаковий протягом планового періоду рівень максимального запасу, що дорівнює величині партії поставки; однаковий цикл поставки [2].

Отже, не дивлячись на різноманітність методів і моделей управління запасами, на практиці вітчизняними підприємствами застосовується досить обмежена їх кількість і найбільш поширеною є EOQ-модель. В той же час використання сучасних моделей в системі управління запасами в даний час стає одним з визначальних чинників конкурентної переваги підприємства.

Література

1. Бровкова О. Г. Модель EOQ в управлінні запасами підприємств [Електронний ресурс] / О. Г. Бровкова, Є. Д. Найда, Н. О. Дишкант. – 2017. – Режим доступу: https://economics.opu.ua/files/science/ek_kiber/2017/28.pdf.

2. Крикавський Є. В. Логістичне управління запасами [Електронний ресурс] / Є. В. Крикавський, О. С. Костюк, О. В. Пастухова. – 2003. – Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/39304/1/45_316-324.pdf.